Poštnina paušalirana.

Leto II., štev. 51 — V Ljubljani, torek dne 1. marca 1921. — Posamezna štev. 1 K

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . 180 K
mesečno . . . . . 15 „
za zased. ozemlje 300 „
za inozemstvo . 40 „

Oglasi za vsak mm višine stolpca (58 mm) 2 K
mali oglasi do 30 mm stolpca (58 mm) . 1 „

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo: Miklošičeva cesta št. 16/II. Telefon št. 72.
Upravništvo: Sodna ulica št. 6. Telefon št. 35.
Račun kr. pošt. ček. urada štev. 11.842.

Ljubljana, 28. februarja.

Naše sobotno poročilo iz Beograda je javilo, da se v ustavotvornem odboru pojavlja pri takozvani ustavotvorni opoziciji, predvsem torej pri zajedničarjih in klerikalcih popuščanje in da se volkovi od včeraj spreminjajo v vedno krotkejša jagnjeta. V klerikalnem časopisju še grmi in se bliska, toda niti vodene strele ni več iz klerikalnih vrst in grmenje naj samo še prikrije šum korakov umikajoče se armade.

Čim bolj so klerikalci zatrjevali, da bo vladin načrt propadel, čim bolj so napovedovali, da se Pašičev kabinet že podira, s čim večjo slastjo so citirali vsako zlobno besedo starega na stran potisnjenega gospoda Protiča, tem bolj se je konsolidiral položaj in tem lažje je šla ustavna debata izpod rok. Danes smemo reči, da so glavne težkoče premagane in da se navzlic navidezno še obstoječim težkočam že pojavlja širši blok ki bo brez obzira, ali se spopolni sedanja vlada z zastopniki novih skupin ali ne, spravil ustavo s trdno veliko večino pod streho. Reči se sme, da bo vladni, v ustavnem odboru predelani projekt v plenumu konstituante sprejet z vsaj 250 glasovi — klerikalcem se bo torej izpolnila želja, da se za ustavni predlog izreče kvalificirana tripetinska večina.

Tudi up na gospoda Radiča je splaval po vodi. Radič bi morda rad prišel v Beograd, ker dobro ve, da politika čiste negativnosti ne more roditi uspeha, toda njega drži doma strah pred onimi zapeljanimi tisoči, katerim je pridigoval mržnjo proti Beogradu in Srbom in katerih zastopniki so enemu izmed Radičevih tovarišev na vprašanje: kaj porečete, če gremo v Beograd? odgovorili: «Ubit ćemo Vas». Radič je bil slaba karta opozicije in bi ostal slaba, tudi če bi v zadnjem trenutku prihitel na pomoč. Priložnost ribariti v kalnem je že zamujena in stik z Radičem deluje le še razkrojevalno, kakor nam kažejo najnovejši dogodki v srski republikanski stranki. Tako se je takozvana opozicija v konstituanti razbila v grupe in grupice ljudi, ki si niti v negativnosti niso složni. Gorje, če bi tej družbi peterogenih elementov bila izročena usoda ustavotvornega dela!

Ko pregledujemo dosedanji potek ustavne debate, moramo tudi konstatirati, da se je zlasti avtonomično-federalistična opozicija odlikovala po svoji neresnosti. Poglejmo naše klerikalce. Od vsega njihovega ustavnega načrta je ostalo le tucat spreminjevalnih predlogov, ki so jih gospodje pismeno predložili ustavnemu odboru. Medtem, ko so socialisti, zemljoradniki in deloma celo zajedničarji se potrudili, da pokažejo ustavotvorni skupščini, kako si oni predstavljajo ureditev naše države, klerikalci niso imeli niti te intelektualne sile, da bi prišli s svojo ustavo. Kopirali so za svojo avtonomijo staro «Länderverfassung» in skonstruirali po slavnih vzorcih nekako stanovsko drugo komoro, to je pa tudi vse. O najvažnejših ustavnih točkah niso vedeli povedati skoraj ničesar. V tem pa, kar so povedali si sami niso bili edini in karakteristično je da je le 10 članov klerikalnega kluba podpisalo ustavne predloge gospoda Sušnika. Dr. Gosar s svojim ožjim krogom je ostal ob strani!

V teku debate je klerikalno časopisje besnelo zlasti proti demokratom. Kako so nam na primer očitali «izdajstvo», ko so naši poslanci, da ne upropastijo kabineta in ne spravijo v opasnost vsega ustavnega dela, popustili glede imena naše države! Koliko je bilo zgražanja in s kako vnemo so klerikalni listi lomili kopja za «Jugoslavijo»! Ko pa pogledamo v klerikalni ustavni predlog, vidimo, da ni v njem nobenega sledu o Jugoslaviji in da so klerikalci predlagali isto ime za našo državo, kakor radikalci: država Srbov, Hrvatov in Slovencev! Koliko je potem prisoditi resnosti njihovim govornikom v ustavnem odboru, njihovim člankom po listih ni treba še na drugih vzgledih preiskovati.

Nocoj nam javlja dopisnik, da se je našla kompromisna formula tudi za socialno-ekonomske točke ustavnega predloga. S tem je odpravljena ena najglavnejših ovir za sporazumno delo s socialno-radikalnimi skupinami.

Demokrati smejo biti ponosni na uspehe svoje posredovalne naloge, ki so jo prevzeli in jo vršijo z velikim samozatajevanjem vedno le en cilj pred očmi: ustvaritev močne edinstvene Jugoslavije.

Sporazum v soc. ekonomskih ustavnih vprašanjih.

BEOGRAD, 28. febr. (Izv.) Včeraj in danes so se vršila med strankami zaradi stilizacije ekonomsko-socialnih točk v ustavi razprave. Pokazalo se je, da se v teh vprašanjih skladajo vse stranke. Glede drugega doma pa izgleda, da bo propadel. Tudi misel gospodarskega parlamenta ne bo prodrla in ostane samo en dom.

Beograd, 28. februarja. (Izv.) Današnja seja ustavnega odbora se je pričela ob 9. dopoldne in je prešla takoj na razpravo o čl. 30., poprej 29., ker je bil na zadnji seji na Vošnjakov predlog sestavljen nov člen o pravicah in dolžnostih državljanov. Republikanec Gjonović želi, da bi bili ministri odgovorni tudi za privatne čine kralja. Dr. Pavičić predlaga, naj za časa vojne odgovarja načelnik štaba vrhovne komande za kraljeve čine. Radikalec Ljuba Jovanović in klerikalec Dulibić se strinjata s tem predlogom. Ker ni bil navzoč minister za konstituanto, se je sklepanje o tem odložilo do njegovega prihoda.

Pri členu 31. (prej 30.) je predlagal socijalist Divac, naj se za polnoletnost vladarja določi 21. in ne 18. leto. Večina je odbila ta predlog.

Pri razpravi člena 32. vpraša Divac, katera skupščina naj odloča o nasledstvu za slučaj, da je vladar brez potomstva. Ker je zato potreben referendum je bilo o tem členu odgodeno glasovanje do prihoda ministra za konstituanto. Po ministrovem prihodu se je nadaljevala debata. Republikanec Gjonović je podpiral predlog Divca. Zemljoradnik Joca Jovanović predlaga naj v slučaju, da ostane kraljevič regent Aleksander brez potomstva, preide nasledstvo na princa Pavla, sina brata kralja Petra, ker je to v interesu stalnosti. Radikalec Vujičić ugovarja stilizaciji vladnega načrta, češ da ne predvideva slučaja, če kralj ne določi naslednika. Dr. Pavičić zahteva, naj se za sklep narodnega predstavništva o nasledstvu določi običajna večina, dočim naj bo za izmeno ustave potrebna dvetretjinska večina. Predlaga dalje, naj se vstavi, da je kralj Peter vladar po volji naroda. Nato se ministrski predsednik Pašić, minister za konstituanto in predsednik ustavnega odbora dr. Ninčić umaknejo na posvetovanje.

Po polurnem odmoru govori minister v interesu stalnosti za sprejem vladne stilizacije. Naglaša pri tem, da je sedanji prestolonaslednik še mlad, zdrav in neoženjen in bi v slučaju, da se vplete še kaka oseba v ustavo, mogle nastati komplikacije. Poudarja, da je ustanova o odobrenju narodnega predstavništva vzeta iz najbolj liberalne belgijske ustave. Odgovarja poslancu Divcu, da bo o nasledstvu za slučaj, da vladar nima potomcev, odločala ona narodna skupščina, ki bo takrat zborovala. Večina sprejme nato vladin tekst. Minister Trifković je nato odgovarjal dr. Pavičiću, naglašujoč da za kraljeve akte v vojni odgovarja vojni minister.

Pri členu 33. vpraša Gjonović, ali spadajo v kraljevo rodbino tudi njegove poročene sestre. On je proti temu. Večina sprejme vladin tekst.

Člen 34. o prisegi vladarja in čl. 35. se sprejmeta brez debate.

Pri čl. 36. predlaga Gjonović, naj se vplete nov člen o vzgoji kralja.

Nato preide odbor k petemu poglavju, ki govori o namestniku vladarja. Pri členu 37 izjavi Gjonović, naj v slučaju, da je kralj nesposoben, preneha biti kralj. Izreka se proti temu, da bi se mu v tem slučaju določil namestnik. Dr. Dulibić je za določitev treh namestnikov, kar pa zavrača dr. Pavičić, češ, da so se trimvirati v zgodvini jako slabo obnesli.

Po zopetnem kratkem odmoru je ustavni odbor razpravljal o dvodomnem sistemu. Zemljoradnik Avramović naglaša potrebo gospodarskega parlamenta. Klerikalec Sušnik zagovarja ustnovitev drugega doma, ki naj bi reševal samo socijalno-ekonomska vprašanja. Komunist Živko Jovanović govori proti senatu, češ, da se ščiti s tem samo reakcija. Seja je bila zaključena ob 12. uri. Prihodnja seja bo jutri.

Nova hrvatska vlada.

Beograd, 28. febr. Za hrvatskega bana je imenovanm dr. Tomislav Tomljenovič. Po dosedanjih poročilih prevzame notranje poverjeništvo dr. Bošnjak, soc. politiko Ancel, prosveto min. n. r. Tlaupovič, pravosodje najbrž posl. dr. Jovan Kockar (rad), za narodno privredo kandidat še ni določen.

Politični položaj.

Beograd, 28 febr. (Izv.) Demokratski klub je imel danes sejo. Razpravljal je med drugim o napadih Beogradskega Dnevnika na ministra Draškoviča. Vsi člani so naglašali, da je treba nastopiti proti sistematičnim klevetam na vodilne stranke in politike. Izbran je v to svrho odbor, ki bo zbral ves materijal in ga potem objavil.

Beograd, 28. febr. (Izv.) Muslimanski klub je imel nocoj sejo o pogojih, ki jih bo predložil g. Pašiču za vstop v vlado. Ker še ni prišel poslanec Hrasnica s še nekaterimi drugimi, se seja ni zaključila, marveč pade odločitev jutri. Po današnji situaciji je v muslimanskem klubu edini dr. Spaho za nadaljnjo kooperacijo z Narodnim klubom, dočim so vsi drugi za vstop v vlado, za kar se zlasti eksponira posl. Korkut, ki je v nedeljski «Pravdi» napisal obširen članek, v katerem zagovarja to stališče. Odločitev bo pri muslimanih padla v prihodnjih dneh in istotako se pričakuje tudi pri zemljoradnikih.

Proti hujskačem.

Beograd, 28. febr. (Izv.) Opozicionalni listi širijo vesti, da je vlada odredila preganjanje njihovih pristašev in časopisja. To seveda ni resnica, ker vlada v vsej državi politična svoboda. Le proti elementom, ki so napovedali boj državi, se je odločila država, da nastopi najostrejše. Država sama se pri tem nahaja v silobranu in ima pravico, da udari nazaj. Tako je glede komunistov in tako bo odslej tudi glede Radičevcev in njim sorodnih elementov. Vsako plemensko ščuvanje smatra vlada za opasno. Med tako agitacijo se šteje zlasti tudi zavzemanje za Veliko Srbijo in povdarjanje srbskega plemenskega stališča.

Zagreb, 28. februarja. Kakor doznava beograjski dopisnik „Riječi", bo vlada podvzela odločne in ostre mere proti osebam, ki bi na kakršenkoli način motile novačenje vojakov.

Konferenca o novi uvozni tarifi.

Beograd, 28. febr. (Izv.) Danes popoldne se je vršila v finančnem ministrstvu seja, ki jo je sklical finančni minister, da se prepriča o vzrokih odpora beograjskih trgovskih krogov proti uvozni tarifi, kakor jo je v načrtu izdelal gospodarski svet. Ljubljansko trgovsko zbornico je zastopal g. Čobal. Beograjski trgovci so se izjavili samo za to, da se stara tarifa pomnoži z zvišanjem ažija, ne pa da se posamezne postavke v tarifi menjajo, zlasti ne v prid industriji, ki po njihovem mnenju ni življenja zmožna. Zlasti so grajali znižane postavke na uvoz železnih izdelkov. Stališče gospodarskega sveta, ki je dalo temelj tarifnim postavkam predloga ministrstva trgovine in industrije, so branili dr. Žerjav, zastopnik obrtniške komore Stojanovič, zastopnik zagrebške komore Paskijevič in zastopnik zagrebške zveze industrijalcev Bauer. Generalni ravnatelj Kukič je napadel novo tarifo. Sklenjeno je bilo, naj zbornice do petka predlože svoje ugovore pismeno.

Rezultat ljudskega štetja v Zagrebu.

Zagreb, 28. februarja. Po dosedanjem izidu ljudskega štetja ima mesto Zagreb 108.338 na dan popisa, t. j. dne 31. januarja prisotnih prebivalcev. Med temi je 5416 vojakov, nastanjenih v vojašnici in drugih vojaških zgradbah. Začasno odsotnih oseb so našteli 1790 (1197 moških in 593 žensk), ki stalno prebivajo v Zagrebu.

Razmejitev z Italijo.

Rim, 28. febr. (Izv.) General Barbarich, delegat italijanske vlade v razmejitveni komisiji za Dalmacijo je odpotoval v Zader, kjer se sestane z dr. Krekichem, a nato odpotujeta oba v Split, kjer se bodo začela pogajanja z jugoslovansko delegacijo. Senatorja Salato bo zastopal zaderski guverner Bonfanti-Linares.

Kulturna pogajanja z Italijo.

Beograd, 28. febr. (Izv.) Zastopnik naše države pri kulturnih pogajanjih z Italijo bo g. Lujo Vojnovič. Prideljeni mu bodo eksperti zlasti iz Slovenije. V svrho informacije poseti g. Vojnovič tudi Ljubljano.

Dijaški pretepi.

Zagreb, 28. februarja. Včeraj ob 11. je bila v vseučiliški avli skupščina akademske omladine, ki se je kasneje nadaljevala pred poslopjem, ker je bila avla vsled prevelikega števila navzočnih premajhna. Na zborovanju bi se moralo določiti, ali naj se na kongres akademikov v Pragi pošljejo zastopniki jugoslovenske akademske omladine. Do razprave o tem vprašanju pa ni prišlo, ker so se začeli pretepati demokratski, radikalni, napredni in en del zunajstrankarskih dijakov na eni strani in republikanci, katoliki, komunisti, radičevci, frankovci, zajedničarji in del zunajstrankarskih dijakov na drugi strani. Metali so tudi kamenje, vsled česar je bilo deset oseb lahko ranjenih. Ker zborovanje ni dovedlo do nobenih sklepov, je predsednik podpornega društva zaključil skupščino.

Kriza na Ruskem.

Moskva, 28. febr. «Pravda» javlja, da je vlada prišla na sled protibolševiški zaroti. V Harkovu, Kijevu, Moskvi in Petrogradu je bilo aretiranih 214 dijakov.

Varšava, 28 febr. Uporni mornarji v Kronstadtu so ustrelili tri sovjetske poverjenike. Brzojavni urad v Petrogradu je bil razstreljen.

Moskva, 28. febr. Francosko brodovje v Črnem morju je podpiralo georgijsko vlado pri zatrtju upornikov s tem, da je obstreljevalo obal. Moskovsko časopisje poudarja, da je uporniško gibanje posledica strahovite bede, ki jo trpi delavno ljudstvo v Georgiji.

Carigrad, 28. februarja. Potrjuje se, da so boljševiki osvojili Tiflis. Georgijska upravna oblastva so se umaknila v Kutais in v Batum. Georgijci med Gragryjem in Suchumom so bili poraženi. Mesto Poti je ogroženo.

Dublin, 28. februarja. (Reuter) Jutri zjutraj bodo v Corku usmrtili šest sinfajnovcev zaradi veleizdaje.

Grožnje Nemčiji.

Rim, 27. fer. Dopinik lista «Corriere della Sera» brzojavlja svojemu listu iz Londona, da sta po izjavi Lloyd Georga Anglija in Francija za nasilno akcijo, ako bi Nemčija stavila nespametne protipredloge. Lloyd George je dal razumeti, da bi Anglija pri morebitnih vojaških odredbah sodelovala. Poročevalec lista se vprašuje, katero stališče bo zavzela Italija, in trdi, da mora Italija svoj dogovor z zavezniki odločno in jasno ter brez stranskhi namenov vzdržati in skleniti, v slučaju vojaške intervencije Francije ali Velike Britanije ne odlašati.

London, 28. febr. Kakor se poroča, so nemški protipredlogi o obnovitvenem vprašanju nastopni: Plačilo 750 milijonov funtov šterlingov v treh letih, dvanajstprocentno pristojbino na izvoz Nemci odklanjajo, nasprotno pa dovoljujejo udeležbo na dobičku nemške industrije.

Razburjenje na Dunaju.

Dunaj, 28. febr. (Izv.) Vsled odškodninskih zahtev nasledstvenih držav se je pojavilo na današnji borzi veliko razburjenje. Efekti so se jako dvignili, plačil v kronah sploh ni bilo. V finančnih krogih prevladuje mnenje, da se bodo konference v Portorose in Rimu končale brez vsakega pozitivnega uspeha.

DUNAJ, 28. febr. (Izv.) Jutri se odpelje z Dunaja poseben vlak za Holandijo, s katerim pošlje avstrijska vlada v Holandijo znesek 7 milijonov holandskih goldinarjev, katere dolguje Avstrija še iz vojnih časov Holandiji za nabavo živil. Vlak spremlja velika vojaška straža, večje število kriminalnih uradnikov, zastopniki avstrijskega finančnega ministrstva in avstro-ogrske banke.

Zagreb, 28. februarja. „Riječ" javlja iz Beograda: Na včerajšnji seji ministrskega sveta so pri razpravi o likvidaciji minisitrstva za prehrano in obnovo zemlje prišli na sled mnogim mahinacijam z bencinom, oljem itd.

PARIZ, 28. febr. (Izv.) Atentatorja na bivšega predsednika grške vlade Venizelosa, dva bivša grška oficirja, sta bila pred pariškim sodiščem obsojena na pet let ječe.

London, 28. febr. Iz Paname se javlja, da so izbruhnile sovražnosti med Panamo in Costarico.

NEWYORK, 28. febr. (Izv.) Sindikat tukajšnjih tiskarn je sklenil s 1. aprilom znižati plače vsemu tehničnemu osobju za 25 odstotkov.

Bukarešta, 28. februarja. (Havas) Nemčija je pripravljena, vrniti 80 milijonov v zlatu, ki ga je vzela nemška vojska v Valahiji romunskemu državnemu zakladu.

Represalije.

Gospod doktor Josip C. Oblak nam piše: Ko so hoteli na Koroškem v nekem slučaju storiti orožniki svojo dolžnost in braniti slovenskega človeka pred nasilnostjo nacionalnega nasprotnika, jih je zavrnil javni funkcijonar, zastopnik oblasti. Orožniki so pripomnili, da vendar morajo po pravu in po zakonu postopati, pa jim je odgovoril: «Heimatsdienst geht vor dem Rechte». Zgodilo se je, kakor je zahteval «Heimatsdienst». To kar je predstavitelj javne oblasti zdaj javno izrekel, ni nekaj novega. Po tem geslu so se ravnali koroški Nemci od pamtiveka. Mi smo se proti nemškemu «Faustrechtu» sklicevali na našo ljubo, sveto pravico in paragrafe — in zato smo prišli tako daleč. Tudi zdaj v naši državi, ko se je izrekla beseda represalija, in se je zahtevalo, da se izsili upis drja. Šaubaha v celovško odvetniško zbornico na ta način, da ustavi naša odvetniška zbornica prakso nemških odvetnikov, deloma tudi nezmožnih državnega jezika, ki je vse orožje odvetnika in torej predpogoj njegovega poklica — se je hitro našel nepodpisani odvetnik, ki pod naslovom «represalije» že pridiga kot svobodni človek svobodne države, da kaj takega naša odvetniška zbornica «ne more in ne sme storiti». Zdi se mu že dokaz posebne odločnosti, da se je dr. Mravlaggu, kot tujemu državljanu dalo kratek rok in mu imenovalo prevzemnikom njegove pisarne slovenskega odvetnika. Včasih že resna grožnja z represalijami doseže svoj učinek in lahko reši življenje in imetje naših trpinov. Naš pravičnik pa že naprej indirektno pozivlja vrhovno sodišče, da ne bi moglo slediti odločnemu koraku odvetniške zbornice, ki se ga od nje v imenu našega «Heimatsdiensta» zahteva. — Pravica nad vse! Kako je že bilo v državi, ki je imela justicio kot svoj fudamentum? En slučaj! Na Koroškem (v bivši Avstriji) smo stali pred sodiščem dva slovenska odvetnika in dve slovenski stranki. Odvetnika sva hotela, morala in smela govoriti slovenski. Sodnik nama je zagrozil, da nas kratkomalo smatra za nenavzoče, ako govoriva slovenski. Nisva se uklonila in sodnik je svojo grožnjo izpolnil, ne da bi se bal — kake instance. In kaj se je zgodilo? Višje in najvišje sodišče sta potrdili ta naravnost neverjetni in nečuveni sklep po načelu: «Heimatsdienst geht vor dem Rechte», vkljub vsem paragrafom. In potem dalje. Ne le, da so vse sodne oblasti osvojile ta krivični sklep, je spravila mene in mojega kolego odvetniška zbornica v Celovcu povrh še v disciplinarno preiskavo, češ, da sva le midva kršila zakon, ker nisva hotela govoriti nemški in se nisva uklonila povsem neupravičeni zahtevi sodnikov. In kaj se je zgodilo? Oba sva bila kaznovana od odvetniške zbornice, ki je stala ravnotako «pod justično upravo» in ravno tako «pod nadzorstvom najvišjega sodišča». Kaj se je brigala odvetniška zbornica za to upravo in za to vrhovno sodišče! Smatrala je kot samo ob sebi umevno, da velja v narodnih stvareh za sodišče isti princip: «Heimatsdienst geht vor dem Rechte». In ni se motila! Najvišje sodišče je to sodbo potrdilo, ker ni hotelo oškodovati nacionalnih nemških innteresov. — Mi smo kulturnejši, mi bolj spoštujemo zakone, mi smo poslušnješi paragrafom — zlasti kadar je to komodno — zato proč z represalijami in pretakajmo mleko retorzije in reciprocitete. Dr. Šaupah bo potem prav gotovo dosegel svojo pravico...

Politične beležke.

∓ **Izjava Jugoslovenskega Sokolskega Saveza o klerikalnih klevetah.** Odbor Jugoslovenskega Sokolskega Saveza je na svoji seji dne 26. februarja 1921. v Ljubljani podal z ozirom na proteste proti uvedbi sokolskega telovadnega sestava v šole izjavo, v kateri pravi: Dejstvo je, da stoji med nasprotniki jugoslovenskega Sokolstva na prvem mestu klerikalizem, ki porablja vsako priliko v šoli, cerkvi in javnosti sploh za hujskanje našega naroda proti Sokolstvu. Sokolsko uredbo ministrstva prosvete proglaša klerikalizem za začetek kulturnega boja. V borbi proti Sokolstvu je mobiliziral vse svoje organizacije in vse svoje časopisje. Celo svoje dušne in politične voditelje — svoje škofe — je klerikalizem poslal v Beograd protestirat proti navedeni ministrski naredbi. Pri tej priliki so škofje vporabljali najpreprostejše časnikarske očitke proti Sokolstvu, ki so bili že opetovano po sokolskih resolucijah in izjavah ovrženi. Iz sokolske literature navajajo citate, ki so deloma potvorjeni, deloma iz celote iztrgani stavki posameznikov, ne omenjajo pa onih, ki govore proti njihovi trditvi. Sokolstvo se sklicuje na svoja že večkrat objavljena načela in na resolucije, zato se mu ne zdi skladno s sokolsko resnostjo, da bi se vnovič bavilo s temi neutemeljenimi očitki in jih zavračalo. Kar pa se tiče sokolskega telovadnega sestava, je strokovno in znastveno dognano, da je že davno preizkušen, medtem ko drugega slovanskega telovadnega sestava sploh ni. Jugoslovensko Sokolstvo izjavlja, da ostane dosledno svojim načelom in neizprosno zvesto državni misli in ujedinjeni domovini in ga od tega delovanja ne odvrnejo niti protesti niti grožnje s kulturnim bojem.

∓ **Izmišljotine o Črni gori.** Iz Beograda poročajo dne 27. februarja: Presbiro dementira vesti inozemskega časopisja o bitki med črnogorskimi ustaši in četami Srbov, Hrvatov in Slovencev in jih označuje kot popolnoma netočne in izmišljene.

+ **Razkol v srbski republikanski stranki.** Iz Beograda poročajo, da je v glavnem odboru srbske republikanske stranke prišlo do jako burne debate glede pogajanj med srbsko republikansko stranko in Radićevci. Večina srbskih republikancev je proti vsakemu paktiranju z Radićevci, ki so iz demagoštva, a ne iz prepričanja postali republikanci ter so protidržavna stranka, kateri je dokazano, da je v zvezi z zunanjimi sovražniki naše države. Podpredsednik srbske republikanske stranke, Vlajko Radović je v znak protesta izstopil iz glavnega odbora stranke.

+ **Prihod Radićevcev v Beograd.** Beograjska «Pravda» poroča iz Zagreba, da je njen dopisnik iz najožjih Radićevih krogov izvedel, da odpotuje danes, v torek zvečer predsedništvo hrvatske seljačke stranke v Beograd. Radić sam za enkrat še ne pride v Beograd, ker hoče počakati rezultata svojih odposlancev.

+ **Izgnani madžarski komunisti.** Beograjska policija je te dni izgnala dva madžarska komunista, ki sta igrala važno vlogo v sovjetski vladi Bele Kuna in po zlomu boljševiškega režima na Madžarskem pobegnila v Jugoslavijo, kjer sta izpremenila svoja imena, se prekrstila celo v pravoslavno vero in bila v Beogradu kot aktivna komunistična agitatorja. Prvi, Rudolf Biro, je bil v sovjetski vladi organizator rdeče garde in poveljnik Lenjinovih fantov, pozneje pa poveljnik za socializacijo hiš, drugi, Andrej Mellinger, pa je bil ravnatelj ekonomsko-tehničnega oddelka. Ker sta oba komunista izrazila željo, da bi jima vrnitev na Madžarsko ne bila prijetna, jih je beograjska policija poslala v Bolgarijo.

+ **Angleška «bela knjiga» o Črni gori.** Italijanski in Nikitini agenti širijo po svetu vse mogoče laži o Črni gori, o revoluciji, o bojih v Črni gori s tako doslednostjo in predrznostjo, da se je s položajem v Črni gori pečal celo angleški parlament. Afera dr. Sekule Drljevića, o katerem so italijanski agenti javili, da so ga Srbi ubili v Podgorici, a ki se je pr interpelaciji v angleškem parlamentu sam predstavil angleškemu poslaniku v Beogradu, je odprla tudi Angležem oči, zato je angleška vlada naročila svojemu poslanstvu v Beogradu, naj zbere ves material o položaju v Črni gori in ga predloži. Poslanstvo je to tudi storilo in angleška vlada je sedaj izdala «belo knjigo» o položaju v Črni gori. Zbrani material in dokumenti so nepobiten dokaz, da so lažnjive vesti o Črni gori razširjali italijanski agenti in nekaj Nikitinih ljudi, a da je sicer red in mir v Črni gori popoln, a prebivalstvo si je povsem na jasnem o svojem ujedinjenju z Jugoslavijo in z dejstvom, da je Nikita za vedno odigral svojo vlogo. Zanimivo je poročilo angleškega majorja H. Temperleya, ki je živel dalj časa v Črni gori in bil tam vso dobo volitev. On je napisal tudi uvod v belo knjigo, kjer pravi: kralj Nikola je odigral svojo vlogo na Balkanu, izgubil je do zadnjega svoje somišljenike; onih par njegovih prijateljev in somišljenikov, ki so plačani iz vseh mogočih tajnih fondov, se je spustilo do nizke stopnje roparjov, ki skrivajo svoje roparske in zločinske akcije za politično krinko. Govoriti v Črni gori o propagandi za vrnitev kralja Nikite je odveč, ker ta propaganda sploh ne obstoji v narodu. Dalje se peča major Temperley z volitvami in pravi, da je rezultat volitev dokazal, da je črnogorsko ljudstvo sprejelo dejstvo ujedinjenja in to dokumentiralo s tem, da se je udeležilo volitev v jako visokih procentih. Stranke, ki imajo v svojem programu na prvem mestu narodno in državno edinstvo, so združile vse intelektualce in inteligentnejši del naroda. Zanimivo je, kako razlaga major Temperley uspehe komunistov pri volitvah. Prvi vzrok je komunistično demagoštvo, ki je izdalo volilno parolo «vzemite si, kar hočete, vse je vaše!» Taka voilna parola bi imela vpliva tudi na široke mase najkulturnejših narodov. Drugi vzrok je pa v srečno zgrabljenem nacionalnem momentu, ki so ga znali komunisti izkoristiti. Spoštovanje in ljubezen vsakega Črnogorca do Rusije in ruskega naroda je že legendarna. To so izrabili komunisti in agitirali: Mi hočemo tako vlado, kakor jo imajo naši bratje in zaščitniki Rusi. — To je vleklo in pridobilo ljudske mase. — Angleška «bela knjiga» je dokaz, da je angleška javnost smatrala kot potrebno, da v javnosti naredi konec vednim intrigam Nikitinih pokroviteljev, ki so varali javno mnenje. Zdaj so popolnoma desauvirani in nikdo jim ne bo več verjel, ako bodo razširjali iz Rima, Valone ali pa Sofije alarmantne vesti.

∓ **Bolgarski kralj gre v Ameriko.** Kakor se beograjski «Politiki» poroča iz Sofije, se pripravlja bolgarski ministrski predsednik Stambolijski, ki je v zadnjih mesecih obiskal skoraj vse evropske prestolice, na pot v Ameriko. V zmislu sklepa kmetskega kongresa se z ministrskim predsednikom poda na pot v Ameriko tudi kralj Boris. Njuna misija je, da zainteresira za Bolgarijo v prvi vrsti Zedinjene države, potem pa tudi ostalo Ameriko.

+ **Venizelos o germanofilski propagandi na Grškem.** Pred sodiščem departementa Seine v Parizu se je začela obravnava proti dvema bivšima grškima oficirjema, Apostolu Tserepisu in Gergiu Kiriakisu, ki sta obtožena za delo poizkušenega atentata na Venizelosa. Oba obtoženca delo priznavata in se zagovarjata, da sta storila to iz narodnih pobud. Kot priča je bil zaslišan tudi bivši grški ministrski predsednik Venizelos, ki je v svojem govoru razložil vso politično situacijo na Grškem in dokazoval, da je bila gonja proti njemu uprizorjena iz germanofilskih krogov, ki so dosegli tudi svoj cilj z vrnitvijo kralja Konstantina.

+ **Demonstracije invalidov v Berlinu.** Iz Berlina javljajo dne 27. februarja: Veleberlinsko okrožje mednarodne zveze vojnih invalidov je danes priredilo zborovanje, katerega se je udeležilo nad 12.000 oseb. Po govoru predsednika, ki je govoril o zavlačevanju in omalovaževanju zahtev vojnih invalidov, so priredili invalidi demonstracijski obhod. Demonstranti so nosili napise in rdeče zastave z zlato sovjetsko zvezdo. Večkrat so se spopadli z varnostno policijo.

∓ **Antanta «na vse pripravljena».** Iz Londona poročajo dne 28. februarja. Briand in Lloyd George sta se včeraj zaupno posvetovala o vprašanjih, o katerih se bo razpravljalo tekom tedna. Na vprašanje zastopnika «Agence Havas», je odgovoril Lloyd George: «Mi smo pripravljeni na vse».

∓ **Ujet madžarski ljudski komisar.** V Hohenauu je prijelo orožništvo motornega tehnika Maksa Wallentina v trenutku, ko je hotel prestopiti mejo. Wallentin je bil pod Kunovim režimom narodni poverjenik. Znano je, da ga praške in budimpeštanske oblasti zasledujejo in da so odposlale tiralice za njim. Wallentina so pripeljali na Dunaj.

+ **Sestanek med zavezniki in Nemci na londonski konferenci.** Poseben poročevalec «Agence Havas» javlja iz Londona: Prvi sestanek med zavezniki in Nemci bo najbrže v torek zvečer. Lloyd George in Briand sta že danes razpravljala o vojaških in gospodarskih represalijah, ki bi se uveljavile, če bi se Nemci branili. Trenotno naziranje govori za gospodarsko represalijo.

Prosveta.

— **Strah pred umetnostjo.** Iz Zagreba poročajo, da zagrebški konzul avstrijske republike po izrečnem nalogu svoje vlade ni hotel izdati potnih listov članom ruskega Hudoženstvenega teatra za potovanje skozi Avstrijo v Prago in Berlin. Vzroka ni navedel nobenega, dasi so umetniki izjavili, da se v Avstriji sploh ne ustavijo, ampak da potujejo naravnost v Prago, kjer so angažirani na kratko gostovanje, a potem gredo v Berlin, kjer jih je angažiralo berlinsko Reinhardtovo »Umetniško gledališče« na enomesečno gostovanje.

— **Slika regenta Aleksandra.** Hrvatski slikar prof. Krizman je te dni končal v Münchenu radirungo regenta Aleksandra, ki je najboljša slika našega vladarja. — Delo je izdelano v razmerju 110×80, ter primeroma reprodukcije ne bodo drage.

— **Vokalni koncert v Mariboru.** V petek, dne 4. t. m. priredita člana mariborskega gledališča: Slavica Mezgečeva in Marij Šimenc, v koncertni dvorani nar. gledališča v Mariboru vokalni koncert. Spored koncerta bo sestavljen iz glasbenih del domače in svetovne literature. — Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni narodnega gledališča.

— **Glasbena Matica v Mariboru** je radi velikih izdatkov in slabega denarnega stanja primorana s tekočim mesecem povišati učnino razven za solo-petje za 25 odstotkov.

— **Gostovanje dramske družbe M. A. Bronske v Mariboru.** V petek se je vršila predstava Gogoljeve »Ženitve«. Igralci so skoro sami diletanti begunci iz taborišča v Strnišču in je bilo zato razočaranje med občinstvom precejšno. Lepo so bile izvajane le ruske narodne pesmi s plesi.

— **Koncert v Trbovljah in v Zagorju.** Ga. Pavla Lovčetova priredi z gosp. H. Svetlom v soboto, 5. marca t. l. koncert v Trbovljah, v nedeljo, 6. marca pa v Zagorju.

— **Koncert Trost-Klara Fiedler v Celju** radi nepričakovanih ovir odpade.

— **Koncert Antona in Klare Trost,** ki se je vršil te dni v Zagrebu, je dosegel najlepši umetniški uspeh. Kritika posebno hvali originalno in samoniklo razumevanje našega umetnika, ki izvaja vsako delo s tako izrazito plastiko, da postavi kompozicijo kot iz mramora izdelan umotvor. Tudi njegova soproga je visoka in izrazita umetniška individualnost, temperamentna in originalna v prednašanju. — Koncert je bil v Zagrebu izvanredno dobro obiskan.

— **Praški »HLAHOL«** 120 pevcev in pevk koncertuje v Ljubljani 15. marca t. l. v unionski dvorani pod pokroviteljstvom ministra za prosveto.

— **Dragocena pomnožitev biblioteke zagrebške univerze.** Zagrebška vseučiliščna biblioteka je prejela pred kratkim dragoceno darilo: knjižnico pokojnega bana dr. Tomašića. Tomašićeva knjižnica obsega 20 000 zvezkov večinoma znanstvenih del iz vseh področij znanosti. Zlasti je bogato zastopana politična literatura v skoraj vseh evropskih jezikih.

Sokolski vestnik.

sv. SOKOLSKA PRIREDITEV V KOČEVJU. Iz Kočevja nam pišejo: Na svečnico je priredil naš Sokol v dvorani hotela Trst veselico z bogatim razporedom. Veselični komite je izvršil svojo težko nalogo v največjo splošno zadovoljnost. Prostorna dvorana je bila prav okusno dekorirana. Predaleč bi zašli, če bi hoteli naštevati posameznosti. Dobro razpoloženje se je razvilo spontano in ostalo ves večer. Proste vaje članov in njih skupina sta vtisnili celi prireditvi sokolski značaj. Zabavo je jako poživel oktet ribniškega Sokola, ki je z dovršenim izvajanjem domoljubnih pesmi zanesel navdušenje v mnogobrojno občinstvo. Prireditev je uspela tako v moralnem kakor tudi v materialnem pogledu nad vse izborno. Sokolski blagajni je donesla lep čisti dobiček. Doseči se je dal ta uspeh le z veliko požrtvovalnostjo vseh, ki so tako nesebično sodelovali posebno v veseličnem odseku, kjer so sestre naravnost tekmovale v delu za pripravo. Tem in vsem, ki so na kakršen način pripomogli do krasnega uspeha, iskrena hvala! Zdravo!

sv. SOKOL V TRBOVLJAH je zadnjo nedeljo (27. febr.) priredil javno predavanje. Predaval je prof. Ilešič o Strosmayerju, čigar spomin se letos slavi. Predavanje je bilo lepo obiskano in je predavatelj žel burno odobravanje.

sv ZADARSKI SOKOL ZOPET V LASTNEM DOMU. Italijanska oblast v Zadru je dne 26. februarja poslopje zadarskega Sokola izročila tamkajšnji policiji z naročilom, da ga vrne Sokolu.

Domače vesti.

Ljubljana, 28. februarja.

* OBNOVITE NAROČBO NA «JUTRO». Na dom dostavljeno je «Jutro» mnogo cenejše nego v podrobni prodaji. Priporočamo zato, da postane sleherni naš bralec in s 1. marcem naročnik «Jutra». Naročila sprejema uprava «Jutra» v Ljubljani, Sodna ulica 6, telefon št. 36.

* NOVOIMENOVANI PREDSEDNIK DEŽELNE VLADE dr. Vilko Baltič je prevzel v soboto posle predsedništva deželne vlade, danes pa posle poverjeništva za notranje zadeve.

* IMENOVANJA V CARINSKI SLUŽBI. V carinski službi so imenovani, in sicer v Borovnici: Peter Brankovan za carinika tretjega razreda; na Jesenicah: Josip Sikošek za upravnika četrtega razreda, Anton Stekar, Pavel Pintar in Marko Derad za carinike drugega razreda, Zvonimir Švaglić za carinika tretjega razreda; v Spodnjem Dravogradu: Lovro Žun za carinika tretjega razreda, Franjo Mohorič in Martin Pavlič za carinika četrtega razreda; na Jezerskem: Ivan Skala za carinika tretjega razreda in Alojzij Belingar za carinika četrtega razreda; v Prevaljah: Matija Šenk za upravnika prvega razreda in Bogomir Dobnik za carinika tretjega razreda; v Radgoni: Udalrih Štajndl za carinika četrtega razreda; v Murski Soboti: Alojzij Pipa za upravnika četrtega razreda; v Tržiču: Franjo Eržen za carinika tretjega razreda; v Dolnji Lendavi: Andrej Košir za carinika četrtega razreda.

* IMENOVANJA IN PREMEŠČENJA. Edvard Hofmann, oficijal v področju poštno-brzojavne direkcije v Ljubljani, je imenovan za višjega oficijala. Pri knjigovodstvu deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani so imenovani: računski asistenti Miroslav Logar, Ivan Marinko in Alojzij Pengal za računske oficijale, računski praktikant Antou Intihar pa za računskega asistenta. — Premeščena sta: konceptni praktikant Matija Malešič pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradcu na lastno prošnjo k civilnemu komisariatu za Prekmurje v Mursko Soboto; konceptni praktikant Adolf Morić od civilnega komisariata za Prekmurje k okrajnemu glavarstvu v Slovenjgradcu.

* REPRESALIJE ZA NASILSTVA NAPRAM KOROŠKIM SLOVENCEM. S koroške meje nam pišejo: Ali res represalije? Mi obmejni Slovenci se upravičeno bojimo, da ostane napovedana politika represalij več ali manj le na papirju, brez koristi za naše rojake na Koroškem, v zasmeh vsem, ki v naših krajih rujejo proti državi. — Napovedano je bilo, da izžene naša politična oblast iz Mežiške doline nekaj nemških hujskačev, pristojnih v Avstrijo; v zadnjih dneh je res nekaj takih inozemcev prejelo odlok o izgonu, proti kateremu ni priziva. Zdi se pa, da se z intervencijami pri deželni vladi da doseči, kar prizivnim potom ni mogoče. Gre namreč govorica, da se je posrečilo ljubljanskim prijateljem nekega znanega nemškega hujskača v Mežiški dolini, da se je razveljavil njegov izgon. Dotičnik je pri plebiscitu z vso vnemo deloval proti naši državi, ostentativno je nosil v plebiscitnem ozemlju nemškonacionalne znake, pri nas se pa skriva pod plaščem internacionale. Ne moremo verjeti, da bi deželna vlada take sovražnike našega rodu jemala v zaščito, kadar hoče izvajati represalije za nasilstva, ki se gode našim rojakom na Koroškem. Ako bi se pa govorica izkazala za resnično, bi bilo bolje, da se «politika represalij» sploh ni načela, kajti represalije za nasilstva na papirju so najslabše sredstvo, ki bi se ga mogla naša država posluževati. Deželna vlada, bodi trdna in neizprosna!

* KLERIKALCI SE BRATIJO Z NEMŠKUTARJI. Iz Loč pri Konjicah nam javljajo, da so o priliki shoda samostojnih kmetov 20. t. m. tamkajšnji klerikalci skušali s pomočjo

nemškutarjev razbiti shod, kar pa se jim je izjalovilo. Najbolj sta se pri tem odlikovala gostilničar Jesih in trgovec Fleck. Sploh se opaža, da so postali zadnja nada klerikalcev sedaj nemškutarji. Res lepa družba.

* NA KOROŠKEM GORIJO SLOVENSKI DOMOVI. Od meje nam pišejo: 17. febr. t. l. začel je ob 2. uri ponoči goreti dom Labonc posestnika Kusterja v Grobinju. Zgorelo mu je vse, rešilo se je samo golo življenje in živino, škoda je ogromna, posestnik je skoraj berač. Požigalec je njegov sosed, ki mu je zaradi narodnosti jako sovražen. Sosed Schager je zažgal Kusterju, ker ni hotel prodati posestva dvema nemčurjema. Župnik Grubelnik, ki je bil svoj čas strasten nemški agitator, je v svoji fari Pustrici ljudstvo opominjal, naj ne izvaja grozodejstva in se je moral zaradi tega pri cerkvenem ključarju zagovarjati. Župniku Ebnerju pri Sv. Štefanu so že petič razbili šipe. Neki kmet pri Sv. Štefanu, kateremu so hlapci znanega Glantschniga razbili šipe, se je pri sodniji pritožil in pri obravnavi propadel. Sedaj Glantschnig toži oškodovanega kmeta zaradi častikraje. Nadučitelj Oberlercher v Labudu ima tečaj za agitatorje, ki bodo delovali za priklopitev Avstrije k Nemčiji. V Velikovcu pri Bärenwirtu je neki nemčur našincu z nožem izbil levo oko.

* NEDELJSKI PROTESTNI SHOD V MARIBORU proti klerikalnemu protidržavnemu rovarjenju in protisokolski gonji, je bil impozantna manifestacija za državno edinstvo in sokolstvo. Shoda se je udeležilo nad tisoč oseb. Predsedoval je prof. Voglar, govorili pa so: bivši narodni poslanec Gjuro Džamonja iz Mostarja, Tone Vahtar in dr. Lipold. Sprejeta je bila soglasno sledeča resolucija: Za svobodo in ujedinjenje naše domovine je doprinesel naš ujedinjeni narod ogromne žrtve. Z največjo pieteto in hvaležnostjo se bodo spominjali naši potomci stotisočev junaških srbijanskih bratov in jugoslovanskih dobrovoljcev, ki so z nepopisno ljubeznijo trpeli in umirali za našo osvoboditev in ujedinjenje. Zborovalci konstatirajo s težkim srcem, da klerikalci pozabljajo te žrtve, ki so osvobodile tudi slovenski del naše domovine, in zapeljujejo naše ljudstvo k mržnji proti našim osvoboditeljem in ujedinjeni domovini in s svojim zastrupljajočim pisanjem preprečujejo, da pride narod do mirnega razvoja. V prepričanju, da bi mogla ta protidržavna gonja ogrožati naš razvoj, pozivljajo zborovalci vlado, da v državnem interesu prepreči tako hujskajoče rovarjenje. Zborovalci protestirajo dalje proti temu, da se naredba prosvetnega ministrstva z dne 19. januarja, oziroma 4. oktobra 1920, po kateri se ima vršiti telovadba v šolah po sokolskem sistemu in metodi, ki edino jamči za zdravo telesno vzgojo mladine, izrablja za kulturnobojna strankarska stremljenja in odrekajo klerikalni stranki, sklicujoč se pri tem na zadnje volitve, pravico, govoriti v imenu slovenskega dela naroda.

* IZ SEVNICE nam poročajo: Gibanje za pravoslavje se opaža tudi v Posavju. Iz katoliške cerkve je izstopil g. Karel Zupanc, posestnik hotela «Triglav». V kratkem jih baje sledi še več. To je deloma posledica nestrpnosti nekaterih tukajšnjih klerikalnih kolovodij.

* PARASTOS V SPOMIN POK. VOJVODE MIŠIĆA se bo vršil dne 2. marca ob 10. dop. v višji vojni realki v Mariboru. Po parastosu bo predaval polkovnik Mladen Bogičević o življenju in delovanju velikega vojvode.

* ZDRAVNIŠKI KONGRES V LJUBLJANI. Glasom sklepa društva jugoslovanskih zdravnikov se bo letošnji kongres vseh jugoslovanskih zdravnikov vršil početkom meseca septembra v Ljubljani. Glavni tema razprav bo «Tuberkuloza v Jugoslaviji».

* RAZPISANA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA. Pri državnih toplicah v Dobrni se za letošnjo sezijo od meseca maja do oktobra 1921 razpisuje mesto kopališkega zdravnika z ginekološko izobrazbo. Primerno opremljene prošnje je vlagati do 10. marca pri poverjeništvu za javna dela, kjer se dobivajo tudi točnejše informacije.

* UMRL je v Dolenji vasi pri Cerknici znani obrtnik in posestnik Anton Sterle v visoki starosti 82 let. Pokojnik je oče akademičnega slikarja Frana Sterleta.

* PREPOVEDANI LISTI. Ministrstvo za notranje zadeve je zabranilo dostop v našo državo dunajskemu komunističnemu listu «Naša Sloga». Kljub prepovedi pa list še vedno prihaja v Jugoslavijo. V številki, ki smo jo danes prejeli list omenja, da mu je vstop v Jugoslavijo prepovedan, a da bo vseeno prihajal, ako ne skozi vrata pa skozi okno ali pa dimnik. Zanimivo je, da je list jako skrbno zavit v ovitek, ki nosi naslov «Philharmonie».

* SENZACIJONELNA ARETACIJA. Z ozirom na to našo notico nam piše arhitekt Franc Petelin iz Celja: Jaz Franc Petelin, samostojni arhitekt v Celju, nisem istoveten niti v sorodu z onim inženirjem, ki je baje v nekem graškem hotelu klical «Živio Karl, dolje z Jugoslavijo.

* INŠPEKCIJSKO POTOVANJE MINISTRA KRIZMANA. Iz Beograda poročajo, da bo minister za šume in rude dr. Krizman v spremstvu svojih oddelnih načelnikov obiskal vse šumske in rudarske centre v naši kraljevini, da se na licu mesta prepriča o razmerah, ki vladajo v teh krajih. V prvi vrsti pridejo tu v poštev Hrvatska, Bosna in Slovenija.

* ZA LIKVIDATORJA Dr. MRAVLAGOVE PISARNE v Mariboru je bil imenovan odvetnik dr. Kimovec.

* OBČNI ZBOR KRAJEVNE ORGANIZACIJE JDS V SEVNICI se je vršil v soboto ob jako lepi udeležbi. O političnem položaju in občinskih volitvah so poročali živinozdravnik Šlibar, dr. Romih in notar Ušlakar. V odbor so bili izvoljeni: predsednik dr. Romih, podpredsednik notar Ušlakar, tajnik živinozdravnik Šlibar, blagajnik ga. Dernovškova, odborniki Dernovšek, Burger, Zavrl, Stopar, Gliha in Perjovič.

* OBČNI ZBOR KRAJEVNE ORGANIZACIJE JDS za Brežice se je vršil 27. t. m. v Narodnem domu. Po običajnih poročilih je bil za leto 1921. izvoljen sledeči odbor: predsednik dr. Stiker, podpredsednik Andrej Levak, tajnik Drago Justin, blagajnik Otokar Žagar, za odbornike pa Jerše, Negovetič, Holy, Umek. Pri slučajnostih se je obširno razpravljalo o političnem položaju zlasti z ozirom na občinske volitve.

* **Krajevna organizacija JDS za Rogaško Slatino ima dne 5. marca, za Rogatec pa 7. marca občni zbor.**

* IZ VELENJA nam poročajo: Dosedanji naš okrajni zdravnik dr. Podlesnik se preseli v Maribor, na njegovo mesto pa pride dr. Branko Žižek iz Idrije.

* OBČNI ZBOR «SLOVENSKEGA RDEČEGA KRIŽA» v Ljubljani se vrši dne 2. marca t. l. ob 17. uri v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Ker bo ta občni zbor določil smernice bodočemu delovanju «Rdečega križa», prosimo, da se ga udeleže vsi, ki imajo čut do revnega, bednega ljudstva. — Odbor.

* PONAREJENE LIRE. Po zasedenem ozemlju kroži polno ponarejenega papirnatega denarja. V denarnih zavodih se tak denar prestriže in stranka dobi le polovico nazaj. Ponarejeni so 5-, 10-, 100- in 1000-lirski bankovci.

* VAŽNE POLITIČNE KONFERENCE so se vršile tekom včerajšnjega dneva v Ljubljani. Eno stran je predstavljal narodni poslanec Brandtner, drugo pa dr. Lenart iz Maribora.

* HIŠNA PREISKAVA V BANKAH. Iz Splita se poroča, da je tamkajšnja policija v soboto popoldne obkolila poslopje Jadranske banke in Banke commerciale Triestina, ker se je bila vložila ovadba proti omenjenima bankama, da se bavita s tihotapstvom nežigosanih bankovcev. Da se sumnja preišče, je izvršil šef policije dr. Bojanić v bankah hišno preiskavo. Pokazalo se je, da je bila ovadba lažniva.

* REVIZIJO LJUDSKEGA ŠTETJA je odredilo ministrstvo za socialno politiko v Sarajevu, ker je bilo popisovanje prebivalstva netočno.

* BOLGARSKI UJETNIKI, ki se nahajajo na ozemlju naše države, se pozivljajo, da se priglasijo občinskim oblastvom v svrho repatriacije.

* IZKAZ KUŽNIH BOLEZNI V CELJSKEM POLITIČNEM OKRAJU od 14. do 20. febr. Na novo je obolelo na kozah 44 oseb, in sicer: v Dramljah 8, v Veliki Pirešici 2, v Ljubnem 12, v Št. Pavlu 1, v Lučah 3, v Bočnjah 4, v Rečici 7, v Kalubju 3 in v Trbovljah 1 oseba. Vsega skupaj pa je v evidenci še 155 slučajev. Umrlo je 15 oseb.

* MOŽ S PONAREJENIMI BANKOVCI OKRADEN. Na potu iz Gradca v Maribor je bil na Lipnici nekemu dunajskemu židu okraden kovčeg. Žid je tatvino takoj prijavil orožnikom v Lipnici, ki so aretirali nekega Madžara. Pri preiskavi kovčega pa so orožniki izsledili dva dna in za 20.000 ponarejenih 20dinarskih bankovcev. Žid jo je še pravočasno popihal in je prišel pravici v roke samo tat.

* IZ ČAKOVCA nam poročajo, da je 26. februarja požar uničil barvarno Neumann. Škoda znaša nad milijon kron. Tvornica je zalagala Medjimurje in Hrvatsko z barvami in platnom. Kako je nastal požar, še ni znano.

Gospodarstvo

Načrt za nov ribarski zakon.

Ministrstvo poljoprivrede in voda v Beogradu pripravlja, kakor smo že poročali, nov enotni ribarski zakon. V to svrho je imenovalo posebno komisijo, ki se je sestala dne 14. svečana v Našicah v Slavoniji. V komisijo so bili pozvani kot predsednik vseuč. prof. Mih. Petrović, kot člani pa: tehn. svetnik v p. inž. Josip Ivančič iz Zagreba za umetno ribogojstvu, ihtiobiolog prof. dr. Rösler za z. vlado v Zagrebu, inšpektor Sardelič iz Bakra za morski ribolov, inšpektor dr. Mojsilovič iz ministrstva poljoprivrede in vladni tajnik dr. Spiller-Muys za deželno vlado za Slovenijo. Kot posvetovalni organi so se pritegnili tudi podjetniki umetnih ribogojskih naprav. V Slavoniji se nahajajo namreč veliki ribniki o več sto jutrov površine. (Našiče 1500 jut., Končanica 1000 jut., Drolina 1500 jut., Uljanik 1000 jut., Grdajak 300 jut., Virovitica 160 jut.) Ta podjetja so velike gospodarske vrednosti in se lahko kosajo glede produktivnosti in modernega ustroja s češkimi podjetji te vrste. Producirajo na leto po več tisoč kilogr. ribjega mesa. Baš zato, da se člani prepričajo o velikem narodnogospodarskem pomenu umetnega ribogojstva, se jo sklicala komisija za izdelavo novega ribarskega zakona v slavonsko mesto Našičo. Zakonski osnutek posveča posebno poglavje umetnemu ribogojstvu. Kar se tiče ribarstva v sladkih vodah, si osvaja novi ribarski zakon povsem moderne principe, kakor so uzakonjeni že po drugih modernih zapadnih državah, posebno na Bavarskem, prevzema pa tudi preizkušena določila dosedanjega srbskega, hrvatskega, bosanskega in avstrijskega, odnosno kranjskega ribarskega zakona. V administrativnem oziru predvideva zakon generalno direkcijo ribarstva v Beogradu kot centralno in vrhovno ribarsko pravno in upravno oblast. V pokrajinah se osnujejo inšpektorati ribarstva. Novi ribarski zakon bo brezdvomno oživil zanemarjeno, a vsekako važno gospodarsko panogo, osobito sladkovodno ribarstvo. Da se zabrani protizakonito ribarenje, ske prestopke. Za gotove slučaje predoloča novi zakon stroge kazni za ribarvideva zakon tudi ekspropriacije v svrho povzdige ribarstva. Na drugi strani pa skuša ščititi interese ribarstva napram drugim vodnim vporabam, osobito v industrielne svrhe ter posebno proti tudi v higieničnem oziru nedopustnem onesnaženju voda po odvajanju odpadkov.

= **Nove novčanice po 10 dinarjev.** Iz Beograda se poroča, da je Narodna banka SHS naročila v Ameriki nove bankovce po 10 dinarjev, da so čim prej zamorejo izmenjati sedanje neokusne novčanice po 10 dinarjev.

= **Tvornica parnih kotlov.** V Brodu na Savi se le vršila dne 19. februarja ustanovna skupščina tvornice »Tubus« d. d. v Brodu za izdelovanje parnih kotlov in cevi. Glavnica znaša 5 milijonov kron.

= **Narodna seljačka banka.** V Sibinju v Slavoniji se je osnovala Narodna seljačka banka, da reši kapital, ki ga imajo seljaki naloženega v gospodarskih in kreditnih madžarskih zadrugah, ki so pod sekvestrom. Glavnica znaša za sedaj 1 milijon kron. Banka se bo bavila z vsemi bančnimi posli, posebno pa s posojevanjem seljakom.

= **Novi bankovci na Madžarskem.** Finančni minister Hegedüs je v klubu stranke malih kmetov poročal o svojem finančnem načrtu in omenil, da bodo novi bankovci izgotovljeni koncem aprila. Sedanja množina v prometu se nahajajočih bankovcev znaša 15 milijard kron.

= **Jugoslovanske odškodninske zahteve.** Naša država je svoje odškodninske zahteve napram Nemčiji sledeče specializirala: Vojna škoda, ki jo je utrpela Srbija znaša 9 milijard 400 milijonov dinarjev, osebne odškodninske zahteve znašajo 17 milijard 700 milijonov dinarjev. K tem še pride ena milijarda odškodnine za Črno goro in povrnitev izdrževalnih stroškov za dobrovoljsko armado v Dobrudži. Skupno približno 30 milijard dinarjev.

= **Sejmsko poročilo** z dne 25. febr. v Mariboru. Na sejm je bilo prignanih 123 prašičev. Za plemenske, polpitane svinje se je plačevalo 26—30 K, za 6—8 tednov stare prašiče pa 300—400 K komad. Kupčija je bila jako živahna.

= **Obrtno-knjigovodstveni tečaj** otvori celjska ekspozitura urada za pospeševanje obrti. Tečaj bo trajal tri mesece in se bo poučevalo obrtno knjigovodstvo s kalkulacijo in temeljnimi pojmi o meničnem pravu.

= **Glede celjske cinkarne** smo izvedeli sledeče: V petek, 25. febr. je prišla v Celje ministerijalna komisija, da preišče, v koliko je upravičena odredba vodstva tvornice glede delne ustavitve obrata. Komisija se je prepričala, da je bilo postopanje tvorniškega vodstva upravičeno, in je sklenila, da ostane obrat toliko časa omejen, dokler tvornica ne bo z novimi investicijami izpolnjena in razširjena. Tozadevne predpriprave so že v teku. Valjarna in oddelek za modro galico delata naprej. Važen je sklep komisije, da se tvornica elektrificira, kakor hitro bo doveden tok iz falske elektrarne. Velikega pomena je tudi, da je komisija sprejela predlog vodstva tvornice, da naj se postavijo elektrolitne naprave za baker. Take naprave namreč v Jugoslaviji še nimamo. Zato smo primorani črni baker izvažati v inozemstvo, od tam pa uvažati elektrolitni baker v obliki žic, pločevin itd. Naprava bo za razvoj naše elektrotehnike velike važnosti. Končno je komisija sklenila, da dobe odpuščeni delavci neplačan dopust za nedoločen čas. Onim ki ne bi mogli dobiti med tem kake službe, se bo na državni račun plačala primerna podpora.

= **Izmenjava kronskih novčanic za študente.** Ministrski svet je podpisal od redbo, da se našim študentom v inozemstvu, ki so bili že poprej pravočasno prijavili kronske novčanice ob priliki žigosanja in zamene kronskih novčanic, izda kot državna pomoč 156.680 dinarjev, ker se jim zamena ni mogla dovoliti; ker je bila dovoljena samo v teritoriju kraljevine. S tem pomore naša vlada studentom in to tembolj, ker jim sedaj ne bo odtrgala onih 20 odstotkov kakor bi se to bilo zgodilo pri svoječasni zameni.

= **Rudarski komite za leto 1921.** Ministrstvo za šume in rude je sestavilo nov rudarski komite za leto 1921.

= **Pravilnik za začasno podeljevanje pokojnin in doklad vojnim invalidom in družinam padlih.** Ministrstvo za socialno politiko za Bačko, Baranjo in Banat je predpisalo nov pravilnik za začasno podeljevanje pokojnin in doklad vojnim invalidom in družinam padlih.

= **Prehrana pasivnih krajev.** Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je dalo pol milijona dinarjev za prehrano pasivnih krajev v Bosni. Pred nekaj časom je to ministrstvo dalo Bosni in Hercegovini za isti namen dva milijona dinarjev.

= **Italija pomanjšala krušno doklado.** Iz »Edinosti« posnamemo sledeče: Po dolgotrajnih parlamentarnih bojih je italijanska zbornica uzakonila žitni zakonski načrt, ki je silne važnosti za sanacijo obupnega državnega proračuna. Toda tudi po sprejetju tega predloga bo znašala izguba pri kruhu še vedno preko dve miljardi v letu 1920/21, kajti zakon določa, da se mora žito prodajati po tisti ceni, ki jo ima domači žitni pridelek. Povprečna nabavna cena domačega rekviriranega žita bo 160 lir za kvintal. Po tej ceni bo država prodajala konsorcijem tudi inozemsko žito, ki jo pa stane po 220 lir kvintal. Pri vsakem kvintalu inozemskega žita bo morala torej država še naprej doplačevati 60 lir, kar znaša letno preko 2000 milijonov lir. Ako upoštevamo še ostale nekrite izdatke, bi bilo treba pokriti še 9 milijard letnega primanjkljaja. Žitni primanjkljaj dveh milijard bi se utegnil zmanjšati, ako bo lira poskočila. Tudi je upati, da bo cena žitu v inozemstvu padla.

= **Zopetna uvedba cirkularnih voznih listkov.** Na konferenci mednarodnih železniških družb se je sklenilo, da se vpeljejo v najkrajšem času zopet cirkularni listi. Vse predpriprave je prevzelo ravnateljstvo belgijskih državnih železnic.

= **Izenačenje trgovskega zakona.** V ministrstvu trgovine in industrije se pripravljajo potrebni koraki za izenačenje srbskega trgovinskega zakona s trgovinskim zakonom prekosavskih pokrajin.

= **Gospodarska zaščita duševnega dela v Nemčiji.** Pododbor državnega gospodarskega sveta za gospodarsko zaščito duševnega dela je izdelal zakonski načrt za — kulturni davek. S tem zakonom naj se stalno zajamči gospodarski obstoj duševnih delavcev. Sedanje avtorsko pravo ne odgovarja izpremenjenim gospodarskim razmeram in mladi umetniki ne morejo se posvetiti umetnosti, ker jim manjka denarnih sredstev. V povzdigo kulture in umetnosti se upelje 10-odstotni kulturni davek, ki se bo stekal v posebno blagajno, katero bo upravljal avtonomni upravni urad, sestoječ iz umetnikov vseh strok. Davek se bo uporabljal: 1.) za podpore zaslužnim, potrebnim avtorjem, 2.) za izdajo novih del, 3) za razširjanje duševnih del med najširše narodne vrste.

= **Angleška trgovina s srednjo Evropo.** Angleška vlada se trudi, da bi obnovila živahnejše trgov. stike s srednjo Evropo, kjer v povzdigi izvoza vlada vidi važno sredstvo za odstranitev industrijske krize in z njo zvezane brezposelnosti, ki se nevarno širi po državi. — Lloyd George je rabil ostre besede proti raznim bančnim institutom, ki kažejo premalo razumevanja za to najuspešnejše sredstvo za povzdigo angleške izvozne bilance. Evropa in Rusija nimajo denarnih sredstev, da bi kupovali angleško blago, to pa jim mora angleška vlada omogočiti s pomočjo kredita. V ta namen je dala vlada že na razpolago 26 milijonov liber. Tudi posamezni večji bančni instituti so izrekli pripravljenost prispevati z večjimi zneski k t. zv. garancijskemu fondu za eksportno trgovino. V močnem izvozu vidijo angleški politiki edino zdravilo za vedno nevarnejšo socialno bolezen: brezposelnost. Na tem izpoznanju sloni tudi trud obnoviti trgovska pogajanja s sovjetsko Rusijo. V Londonu zopet pričakujejo Krasina.

= **Izvoz modre galice iz Nemčije.** Nemčija je dovolila svoboden izvoz modre galice do 50 odst. mesečne produkcije.

= **Prevozne pomorske tarife.** V raznih lukah atlantskega oceana se nahaja velika množina praznega ladijskega prostora na razpolago. Cene prevozu diktirajo radi tega oni, ki ga potrebujejo. Povprečna cena za prevoz žita iz Severne Amerike na Angleško ali na kontingent znaša 7 šilingov za tono, v Bremen in Hamburg 20 cents.

= **Davek na vino v Italiji.** Novi davek na vino za leto 1921/22 znaša 30 lir za hektoliter.

= **Avstrijske garancije za mednarodno posojilo.** Avstrijski delegat dr. Schüller, ki se mudi v Parizu, da bi izposloval sententino posojilo za sanacijo avstrijskih financ, se je izrazil, da je Avstrija pripravljena za to posojilo jamčiti s svojimi železnicami, gozdovi in vodnimi silami. Poleg tega je vlada pripravljena za daljšo dobo zastaviti monopol tobaka in alkohola.

= **Tiskarska stavka v Budimpešti.** V Budimpešti so pričeli stavkati nameščenci v tiskarnah. Sinoči so stavci poslali lastnikom tiskarn ultimat, v katerem zahtevajo, naj se jim povišajo plače za 55 do 75%. Delodajalci so se posvetovali danes dopoldne, vendar pa stavci niso čakali in so že preje pričeli stavkati. Listi danes niso izšli.

Borza 28. februarja

= **Zagreb,** devize: Berlin 237 do 239, Milan 546 do 547,50. London 580 do 585, Newyork kabel 148,50, ček 147,50 do 148, Praga 187,50 do 188. Švica 2450 do 2525, Dunaj 20,85 do 20,90, Pariz 1075 do 1080. Valute: dolar 146,50 do 147, avstrijske krone 21 do 24, rublji 70, češke krone 180 do 182, 20 K v zlatu 486 do 490, funti 550 napoleondori 490 do 492, marke 233 do 238, lire 533 do 539. Blagovna borza: koruza 440, oves 390, pšenica 980, vse franko Zagreb.

	denar	blago
Banka za Primorje	1025	
Hrvatska eskomptna banka	1460	1480
Banka Brod na Savi	278	280
Jadranska banka	1800	1850
Jugoslavenska banka	570	575
Ljubljanska kreditna banka	900	910
Praštediona	9150	9250
Rečka pučka banka	420	440
Slovenska eskomptna banka	740	745
Eksploatacija drva	1500	
Gorania	710	740
Narodna šumska industrija	790	800
Gutman	1360	
Slavonia	1160	

Dunaj. Devize: Zagreb 475 do 479, Beograd 1902 do 1922, Berlin 1149 do 1115, Budimpešta 140 do 145, Milan 2615 do 2635, Newyork 725 do 729, Pariz 5155 do 5195, Praga 890 do 896, Curih 11.967'50 do 12.017'50. — Valute: dolar 720'50 do 724'50, marka 1148 do 1154, funti 2790 do 2810, lire 2630 do 2650, dinarji 1880 do 1900, švic. franki 11.925 do 11.975, čehoslovaške krone 889'70 do 895'70, ogrske krone 144 do 146.

Avstr. kronska renta	98.—
„ majska renta	98.—
Ogrska kronska renta	—.—
V. avstrijsko vojno posojilo	85.—
Turške srečke	4359.—
Avstr. kred. zav. za trg. in ind.	1615.—
Anglobanka	1802.—
Bankverein	1290.—
Länderbank	2714.50
Avstro-Ogrska banka	4700.—
Bosanska zemaljska banka	1487.—
Živnostenska banka	2600.—
Državne železnice	5598.—
Lombarde	3505.—
Alpine-Montan	8720.—
Praška železna industrija	14950.—
Trboveljska premogokopna	5000.—
Leykam. papirnica	6398.—
Kranjska železna industrija	12000.—
Zenica-železo	—.—

Praga. Devize: Curih 1346 do 1349, Milan 293 do 295, Pariz 578.50 do 581.50, London 314.50 do 316.50, Newyork 80.25 do 81.25, Beograd 213 do 215, Dunaj 10.75 do 11.75. Varšava 8.50 do 9.50. Zagreb 53 do 54, Budimpešta 15.37 do 16.37. Valute: dolar 79.25 do 80.25, dinarji 304 do 306, funti 312.50 do 314.50, franc. franki 575.50 do 578.50. lire 290 do 292, avstrijske krone 107.5 do 11.75.

Berlin. Devize: Italija 228'25 do 228'75, London 242'50 do 243, Newyork 62'80 do 62'945, Pariz 447'05 do 447'95, Švica 1036'45 do 1038'55, Dunaj 13'23 do 13'27, Praga 77'65 do 77'85, Budimpešta 13'23 do 13'27.

Curih. Devize: Berlin 962.50, Newyork 605.50 London 2339, Pariz 43.15, Milan 21.95. Praga 7.50. Budimpešta 1.175 Zagreb 4.—, Bukarešta 8.—, Varšava 0.66 Dunaj 1.275. avstrijske krone 0.90.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 306 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo	Padavine v mm
28. febr	7. uri	747·9	-4·0	sl. sev. vzh	megla	0·0
28. febr	14. uri	745·1	7·2	brez vetra	več obl.	
28. febr	21. uri	746·7	3·4	sl. jugvzh.	obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 2·1, normalna 1·2

Vremenska napoved: več oblačno topl. vreme.

Solnce vzhaja ob 6·41 zahaja ob 17·46

Hugh Conway:

Iz teme v luč.

Roman.

I.

V temi in nevarnosti.

V intimnem trenutku sem povedal prijatelju nekaj dogodkov, ki so bili v zvezi z važno dobo mojega življenja. Mislim, da sem ga bil prosil, da ne govori o njih nikomur, dasi pravi, da ga nisem. Vendar je celo reč povedal drugemu prijatelju, in to z olepšavami, kakor sumim. Ta prijatelj jo je pravil zopet drugemu, in tako dalje. Koliko je navsezadnje cela zgodba narastla, bržčas nikoli ne doznam; ker pa sem bil tako slaboten, da sem drugemu zaupal svoje zasebne zadeve, sem zaslovel med sosedi kot človek, ki ima posebno zgodovino, kot človek, pri katerem se za navidezno prozaičnim življenjem skriva cel roman.

Za svojo osebo si bi zaradi tega ne belil glave. Še smejal bi se zavitim inačicam svojo zgodbe, ki so prišle po moji lastni indiskretnosti med svet. Kaj malo bi mi bilo do tega, da neki dobri prijatelj misli, da sem bil nekoč komunist ter član ožjega kroga neke skrivne družbe — da je neki drugi slišal, da sem prišel pred sodišče zaradi velikega zločina — ali, da nekdo drugi zopet ve, da sem bil nekoč rimokatolik, ki se je zanj zgodil poseben čudež. Da bi bil sam na svetu, pa mlad, bi gotovo ne storil nikakih korakov, da bi zajezil te prazne govorice. Saj se prav mladi ljudje še laskane čutijo, ako jih drugi delajo predmetom posebnosti in razmotrivanja.

Ampak jaz nisem posebno mlad, niti sam. Imam osebo, ki mi je dražja kot življenje. Osebo, ki iz njenega srca — z veseljem to povem — hitro izginevajo vse sence, ki jih je zapustila preteklost, osebo, ki ima samo to željo, da bi mirno živela brez skrivnosti, brez prikrivanja, ki želi, da jo ljudje ne smatrajo niti boljšo, niti slabšo, kakor je v resnici. Ona je, ki se zgraža spričo čudnih, nezmiselnih govoric, ki krožijo o najinem poprejšnjem življenju, ki jo mučijo tista sugestivna vprašanja, ki jih včasih vprašujejo radovedni prijatelji. In zaradi nje se zgodi, da poiščem svoje stare zapiske, da si poživim stare, vesele in žalostne spomine, in da povem vsakomur, komur se zljubi to čitati, o najinem življenju vse, kar sploh more želeti in vedeti, in nemara še več, kakor ima pravico vedeti. Po tem pa se moje ustnice za vedno zapro glede te zadeve. Tukaj je moja zgodba, in radovedneži naj iz nje povzamejo odgovor, ne od mene.

Morda pa pišem vse to tudi zaradi samega sebe. Tudi jaz sovražim skrivnosti. Ena skrivnost, ki je nikdar nisem mogel dognati, me je bržčas navdala z mržnjo zoper vse, kar se ne da izlahka pojasniti.

— — — — — — — — — — —

Da začnem, moram poseči več let nazaj, kakor se mi jih da našteti, dasiravno bi lahko natančno navedel dan in leto, ako bi bilo treba. Bil sem mlad, pravkar sem izpolnil petindvajseto leto. Bil sem bogat, saj sem ob svoji polnoletnosti podedoval dohodke kakih dva tisoč funtov šterlingov na leto, dohodke, ki so prihajali od kapitala in ki sem jih mogel vživati brez odgovornosti ali bojazni glede njihove stalnosti in trajnosti. Dasi sem bil sam svoj gospodar izza svojega enaindvajsetega leta, nisem imel ne nespametnih in razsipnih muh, ki bi me težile, ne dolgov, ki bi me tlačili. Telesno nisem imel in čutil nobenih bolečin in boli, in vendar sem se neprestano premetaval po postelji ter dejal sam pri sebi, da bo življenje v prihodnjosti zame malo manj kot prokletstvo.

Mar me je smrt pravkar oropala človeka, ki mi je bil drag? Ni; edina, ki sem jih kdaj ljubil, oči in mati, sta mi že pred leti umrla. Ali je bilo moje brezumno govorjenje, kakor od nesrečnega ljubimca? Tudi ne, zakaj moje oči še niso s strastjo zrle v ženske oči — in bi zdaj tega tudi nikdar ne storile. Niti smrt, niti ljubezen nista bili vzrok, da se mi je moja usoda videla najhujša na svetu.

Bil sem mlad, bogat, svoboden kot veter, in sem lahko živel po svojih mislih. Brez vsega sem mogel po volji zapustiti Anglijo ter obiskati najlepše kraje na svetu, kraje, ki sem jih bil želel in sklenil videti. Pa zdaj sem vedel, da jih nikdar ne bom videl — in ječal sem od bolesti spričo te misli.

Moji ljudje so bili čvsti. Prenašal sem lahko napore in vreme. Lahko bi se kosal z najboljšimi pešci in najhitrejšimi tekači. Lov, sport, preizkušnja vztrajnosti, nič ni bilo predolgo ali prenaporno zame — segel sem z levico po desnici ter čutil, da so mi mišice tako močne in trde kot nekdaj. Ampak bil sem vseeno brez pomoči, kakor Samson v svojem ujetništvu.

Zakaj, kakor Samson, bil sem slep!

Slep! Kdo razen nesrečneža samega more le troho razumeti pomen te besede? Kdo more brati to pa izmeriti vso globino moje duševne boli, ko sem se venomer premetaval po postelji, pa razmišljal o petdesetletni temi, ki me morda še čaka — misel, ki mi je rodila željo, da bi bilo najboljše, da bi se nikdar ne prebudil, kadar bi zaspal?

Slep! Leta in leta me je zalezoval zli duh teme ter navsezadnje položil svojo roko name. Za nekoliko časa me je popustil, da sem se mamil, da sem varen, zatem pa je planil name, me zagrnil s svojimi mračnimi krili ter mi uničil življenje. Zale postave, prijetni razgledi, svetle barve, veseli prizori; vsega tega ni bilo več zame! Vse to je terjal zase, meni pa pustil temo, temo, večno temo! Daleko boljše umreti in se zbuditi v novem svetu svetlobe ... «Boljše», sem zavpil v svojem obupu, «boljši celo temnordeči žar v Hadu, kakor pa temnina na svetu!»

Ta poslednja mračna moja misel kaže, v kakšno stanje je zašel moj duh.

Resnica je, da sem vzlic obljubljenemu upanju sklenil biti brez upajan. Leta sem čutil, da je moj sovražnik prežal name. Pogosto, ko sem zrl na kako lepo stvar, prijazen pogled, pravico do uživanja, ki je žnjo šele bilo dano, da je mogel človeku popolnoma ceniti dar vida, mi je bilo, kakor da mi nekaj šepeče na ušesa: «Neki dan udarim iznova, in potem bo vsega konec.» Skušal sem se smejati svoji bojazni, vendar se nisem mogel nikoli docela otresti zlih slutenj. Moj sovražnik je bil udaril enkrat — zakaj ne bi vnovič?

Dobro se spominjam prvega njegovega prihoda — na njegov prvi napad. Spominjam se brezskrbnega šolarja, ki je bil tako prevzet od sporta in učenja, da je komaj opazil, kako čudno meglen mu je postajal vid enega očesa, pa čudno izpremembo, ki se je vršila v njegovi zunanjosti. Spominjam se, kako je oče vzel dečka v London ter ga peljal v veliko temno hišo v mirni mračni ulici. Spominjam se, kako sva čakala v neki sobi z več drugimi ljudmi, ki so po večini imeli ovoje ali senčnike na očeh. Tako otožna, žalostna je bila družba, da sem čutil, kako mi je odleglo, ko so naju povedli v drugo sobo, kjer je sedel prijazen prijeten gospod, ki ga je oče nazval: gospod Jay (izg. Džej). Ta odlični človek mu je dal najprej nekaj v oči (zdaj vem, da je bila beladona), kar mi je za kratek čas čudovito izboljšalo vid; zatem pa mi je s pomočjo močnih leč in zrcal gledal v oči — spominjam se, da sem si tačas želel, da bi bile tiste leče moje — kako krasno bi se dalo zbirati solnčne žarke. Nato me je posadil s hrbtom proti oknu ter mi držal prižgano svečo pred obraz. Vse to ravnanje se mi je videlo tako smešno, da bi se najrajše nasmejal. Resni obraz očetov pa me je odvrnil od tega. Ko je gospod Jay dovršil svojo preiskavo, se je obrnil k očetu rekoč:

««Držite svečo, kakor sem jo jaz držal. Najprej naj mu sveti v desno oko. No, gospod, kaj vidite v njem? To se pravi, koliko sveč?»

«Tri — ona v sredini je majhna in svitla, samo narobe obrnjena.»

«Tako je; zdaj pa poskusite pri drugem očesu. Koliko jih je pa tam?»

Oče je gledal dolgo in natančno.

«Samo eno morem videti», je rekel, «veliko».

«To se imenuje katoptrična preizkušnja, ki pa se dandanes ne vporablja več. Deček ima motno očesno lečo».

Te strašne besede so mi pregnale vse veselje do smeha. Ozrl sem se na očeta in sem presenečen opazil, da se mu je obraz nekoliko pomiril.

«Ali se da ozdraviti z operacijo?» je vprašal.

«To je, da; samo se po moji sodbi ne kaže vmešavati, dokler še drugo oko ni prizadeto».

«Ali je kaj nevarnosti?»

»Pri bolezni, ki se pojavi v zdravem očesu, je vedno nevarnost Po prvem takem pojavu pridite zopet k meni. Z bogom!»

Veliki specialist nas je popeljal iz sobe, in jaz sem se vrnil zopet k šolskemu življenju in se malo brigal za vso zadevo, ker mi ni povzročala nobenih bolečin. Četudi mi je vid enega očesa prej kot v enem letu popolnoma zatemnel, sem mogel z drugim dobro videti za vse potrebe.

Vendar sem se dobro spominjal vsake besede tiste dijagnoze, dasiprav so leta pretekla, predno sem spoznal njeno važnost. Stoprav tedaj, ko sem bil vsled neke nezgode primoran nositi zdravo oko obvezano, sem dodobra spoznal nevarnost, v kateri sem bil, in od tistega trenutka sem se zavedal, da preži neusmiljeni sovražnik še vedno na ugodno priliko.

In zdaj je ta čas prišel. V prvem cvetu svoje moške dobe, ko sem imel vse, kar si je človek le mogel poželeti, je sovražnik udaril iznova.

Pridrl je name hitro — hitrejše kakor je njegova navada v takih slučajih; vendar je dolgo trajalo, da sem verjel v najhujše — dolgo, predno sem spoznal, da je vzrok pojemajočega vida in naraščajoče meglenosti pri vsem, kar sem pogledal, vse kaj drugega kakor začasna slabost. Bil sem sto in sto milj od doma, v deželi, kjer se počasi potuje. Ker sem imel seboj prijatelja, mu nisem hotel postati v nadlego s tem, da bi iznenada prekinil pot. In tako nisem cele tedne zinil besedice najsi mi je srce koncem vsakega tedna vedno bolj upadalo spričo novega in strašnega napredovanja mojega sovražnika. Navsezadnje, ko mi že ni bilo več mogoče prenašati in prikrivati, sem razodel tovarišu svoje stanje. (Dalje.)

Lastnik in izdajatelj Konzorcij „Jutra".
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

DOBER DAN! in nikakih bolečin ne bodete imeli, če uporabljate Fellerjev Elsa fluid in Elsa kroglice. 6 dvojnatih ali 2 špecijalni steklenici Elsa fluida 42·— K. 6 škatljic Elsa-kroglic 18·— kron Ideal vseh sredstev za negovanje lepote so Fellerjeva obrazna pomada močnejše vrste 15·— K. Fellerjevo pravo medicinalno lilijino mlečno milo z znamko „Elsa" 19·—. Fellerjeva Tannokina pomada za rast las, veliki lonček 15·— K. — Tudi vsi drugi Elsa izdelki tvrdke *Eugen V. Feller Donji Stubici, Elsa trg št. 35 na Hrvaškem* so vseskozi zanesljivi in priporočljivi. 436

Ali ste že poslali naročnino za „Jutro"?

Bencin-motor, 10 PS. proda T. Worn. Ljubljana, Poljanska cesta št. 8. 415 4 4

Klavir se proda za 8000 K. Ogleda se v Krojaški ulici 1 III levo. 418 3-3

Mesečno sobo z dvema posteljama, proti dobremu plačilu, se išče. Naslov pove uprava «Jutra» 406 4

Inžener dr. Miroslav Kasal
oblastveno poverjen stavbeni inžener
Ljubljana
Hilšerjeva ulica št. 7.
Specijelno stavbena podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe.
Izraba vodnih sil.

Pisalne stroje Remington nudi tvrdka 355 8-8 K. A. Kregar, Ljubljana.

Svinjsko mast, čisto, doma topljeno, razpošilja in po udbe sprejema od 50 kg naprej po najnižji dnevni ceni tvrdka Janko Popovič, Ljubljana. 320 39 10

Veliko zalogo velikonočnih in drugih 421 3 razglednic po zelo nizki ceni priporoča tvrdka Ivan Bonač, Ljubljana.

V Ljubljani naprodaj hiša na Starem trgu št. 24 in travnik na Barju.
Pojasnila daje dr. Franc Frlan Miklošičeva cesta št. 4/I. 395 3—

Stanovanje v Ljubljani ali bližnji okolici, obstoječe iz kuhinje, dveh ali treh sob se išče. Dobra nagrada in dobro plačilo zajamčeno. Ponudbe na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 424 3-2

Strojnik obenem ključavničar se sprejme v 434 Kolinski tovarni v Ljubljani.
Prednost imajo oni, ki so popolnoma zmožni montaže in elektrike.

Wanderer-avto za tri osebe, popolnoma nov se prodá. Naslov pové uprava „Jutra". 431

Iščem koncipijenta s takojšnjim vstopom. Plača po dogovoru. 432 3—1
Dr. Igo Janc, odvetnik v Murski Soboti.

Potrebujem za izvoz 30 vagonov belega fižola in 2 vagona koksa. Ponudbe na upravo „Jutra". 433

Naročajte dnevnik „Jutro"!

NOVO! Albin Ogris NOVO!
Borba za jugoslovansko državo.
Cena 32 K, po pošti K 1·80 več.
Kdor se hoče poučiti, kako so agitirali naši izseljenci med svetovno vojno v Parizu, Londonu, Rimu, Washingtonu in dr. za Jugoslavijo in kakšne težkoče so morali premagati, naj čita Ogrisovo knjigo. Spis nudi popolnoma nova, dosedaj pri nas neznana dejstva.
Knjigo naročajte pri 207 5
Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

DELNIŠKA TISKARNA d. d.
Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 16.
Izdeluje vsakovrstne tiskovine za urade, trgovce in obrtnike, društva, zasebnike. Knjige, brošure, časopise. Točna izvedba, zmerne cene. Zaloga uradnih tiskovin za okrajna glavarstva
DTL
Umetniške tiskovine, barvotiske vseh vrst izvršuje tiskarna, ki je opremljena z vsemi najmodernejšimi stroji, pripravami in tehničnim materijalom, najhitreje in dovršeno strokovnjaško
LASTNA KNJIGOVEZNICA
izvršuje knjigoveška dela od najpriprostejše do najfinejše vrste

Telefon štev. 508. Štev. pošt. čekov. urada SHS 12.051.
Obrtna banka v Ljubljani
Kongresni trg štev. 4 453 26—8
izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča dela kar najkulantneje.
Obrestuje vloge na tekoči račun s
4 %
od dne vloge do dne dviga.

Natisnila Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani.